

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים או יתפס בהעתקה
יענש בחומרה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

71

שאלון סגור

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למשפטים

יסודות בכלכלה למשפטים

99-150-01

סמסטר ב', תשע"ה

מרצה: ד"ר קובי נוסיס

מתרגלת: עו"ד אורלי אורן-קולבינגר

חן א' - 48

חן ב' - 50

500
(98)

מבחן מסכם, מועד א' (06.08.2015)

הנחיות לפתרון הבחינה:

1. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
2. חומר עזר: מחשבון בלבד.
3. יש להשיב על כל השאלות אך ורק על גבי טופס הבחינה.
4. שאלות סגורות (אמריקאיות):
  - (א) שאלות סגורות אינן דורשות נימוק או הסבר, אלא סימון התשובה הנכונה בלבד.
  - (ב) נימוקים/הסברים לתשובות על שאלות אלה לא יהיו רלוונטיים בקביעת הציון.
5. שאלות פתוחות:
  - (א) מקום בו נדרש הסבר או נימוק, יש לעשות זאת תוך שימוש במושגים שלמדתם בקורס.
  - (ב) מקום בו נדרש הסבר גרפי, ציירו גרפים גדולים וברורים. יש לשרטט גרפים במחברת הטיוטה תחילה ולהעתיקם לדפי הבחינה רק לאחר שאתם בטוחים בדיוקם.
  - (ג) הניקוד לתשובות על השאלות הפתוחות יינתן בהתאם לנכונות התשובות, לאיכות ההסברים ולמידת הדיוק בהנמקה.
  - (ד) אם נדרשת תשובה כמותית, חשבו את התשובה המדויקת ביותר האפשרית. התשובה המדויקת ביותר עשויה לעיתים להיות מסוג של טווח.
  - (ה) אין לחרוג מן השורות המוקצות לתשובה. חשבו היטב ונסחו את התשובה בטיוטה לפני שאתם מעלים אותה על גבי טופס הבחינה. חריגה לא תיבדק!
- (ו) גרפים וטבלאות לא יבואו במניין השורות המוקצות.

הנחות:

אלא אם נאמר אחרת:

1. עקומת הביקוש/היצע יורדת/עולה משמאל
2. השוק מצוי בשווי משקל.

יסודות בכלכלה למשפטים

בהצלחה!

חלק א': שאלות פתוחות (50 נק')

שאלה 1 (30 נק')

1. שוק המלונאות בעיר אילת מצוי בתחרות משוכללת ובשיווי משקל.

א. הניחו כי במהלך החודשים יולי-אוגוסט, יותר ישראלים מעדיפים לנפוש במלונות העיר אילת ביחס ליתר חודשי השנה.

1) כיצד ישפיע שינוי זה על עקומת הביקוש ועל התפוסה של חדרי מלון באילת בשיווי משקל? הסבירו.

התשובה: הביקוש יגדל והתפוסה יגדל. הסיבה היא שיש יותר ישראלים המגיעים לאילת ביולי-אוגוסט. כתוצאה מכך, יש יותר ביקוש לחדרי המלון באילת, ולכן התפוסה יגדל.

2) מה יהיה השינוי במחיר השוק לחדרי מלון באילת בשווי משקל?

המחיר יגדל. הסיבה היא שיש יותר ביקוש לחדרי המלון באילת, ולכן המחיר יגדל.

3) כיצד תושפע הרווחה החברתית בשוק חדרי המלון באילת?

הרווחה החברתית יגדל. הסיבה היא שיש יותר ביקוש לחדרי המלון באילת, ולכן הרווחה החברתית יגדל.

4) האם התשובות שלכם בענין ההשפעה על מחיר שווי משקל ועל הרווחה החברתית מתיישבות זו עם זו? אם כן, כיצד. אם לא, מדוע.

כן, מתיישבות. הסיבה היא שיש יותר ביקוש לחדרי המלון באילת, ולכן המחיר יגדל והרווחה החברתית יגדל.

התשובות שלי: 1) הביקוש יגדל והתפוסה יגדל. 2) המחיר יגדל. 3) הרווחה החברתית יגדל. 4) כן, מתיישבות. המחיר יגדל והרווחה החברתית יגדל.

המורה: הביקוש יגדל והתפוסה יגדל. המחיר יגדל. הרווחה החברתית יגדל.

ב. לאור השינוי בהעדפות הישראלים בחודשים יולי-אוגוסט, החליטה המדינה להטיל על בעלי המלונות מס בגובה 100 ש"ח ליום על כל חדר המושכר במלון באילת.

1) כיצד, אם בכלל, ישתנה מחיר משק של חדרי מלון באילת בעקבות המס וכיצד תשתנה התפוסה של חדרי מלון באילת (ביחס לשווי המשקל בחודשים יולי-אוגוסט)? הסבירו.

המחיר יגדל והתפוסה יגדל. הסיבה היא שיש מס על החדרים, ולכן המחיר יגדל והתפוסה יגדל.

2) כיצד, אם בכלל, צפוי להשפיע המס על שיווי המשקל בשוק המלונאות בצפון הארץ בחודשים יולי-אוגוסט? הסבירו.

המחיר יגדל והתפוסה יגדל. הסיבה היא שיש מס על החדרים, ולכן המחיר יגדל והתפוסה יגדל.

ג. הניחו כעת שתפוסת חדרי המלון באילת בשווי משקל לאחר הטלת המס ותה לתפוסת בחדרי המלון באילת בתקופה המוקדמת ליולי-אוגוסט (טרם השינוי המצוין בסעיף א. והטלת המס שבסעיף ב). האם בעלי המלונות אדישים בין השכרת חדרי מלון בתקופת יולי-אוגוסט לבין השכרתם בתקופה הקודמת ליולי-אוגוסט? הסבירו.

~~כן, האם בעלי המלונות אדישים בין השכרת חדרי מלון בתקופת יולי-אוגוסט לבין השכרתם בתקופה הקודמת ליולי-אוגוסט? הסבירו.~~
~~כן, האם בעלי המלונות אדישים בין השכרת חדרי מלון בתקופת יולי-אוגוסט לבין השכרתם בתקופה הקודמת ליולי-אוגוסט? הסבירו.~~
~~כן, האם בעלי המלונות אדישים בין השכרת חדרי מלון בתקופת יולי-אוגוסט לבין השכרתם בתקופה הקודמת ליולי-אוגוסט? הסבירו.~~

ד. באחד העיתונים המקומיים פורסמה כתבה בה נטען שמחיר (שווי משקל) של חדרי המלון באילת עלה ב-40 שקלים כתוצאה מהטלת המס.

1) האם זה יכול להיות? הסבירו.
 כן, האם בעלי המלונות אדישים בין השכרת חדרי מלון בתקופת יולי-אוגוסט לבין השכרתם בתקופה הקודמת ליולי-אוגוסט? הסבירו.

2) הניחו שאכן מחיר שווי משקל עלה ב-40 שקלים כתוצאה מהטלת המס. עיריית אילת החליטה על יוזמה עצמאית לנסות ולבטל את השפעת המס על התפוסה של חדרי מלון באילת. לפיכך, הבטיח ראש עיריית אילת כי כל אדם שישכור חדר מלון בעיר אילת בחודשים יולי-אוגוסט יקבל מהעירייה החזר בסך 40 שקלים ליום לחדר עבור המחיר ששילם. (הניחו שהעירייה מבצעת את ההחזרים הללו באופן מלא ומושלם). האם תצלוח העירייה במטרתה? הסבירו.

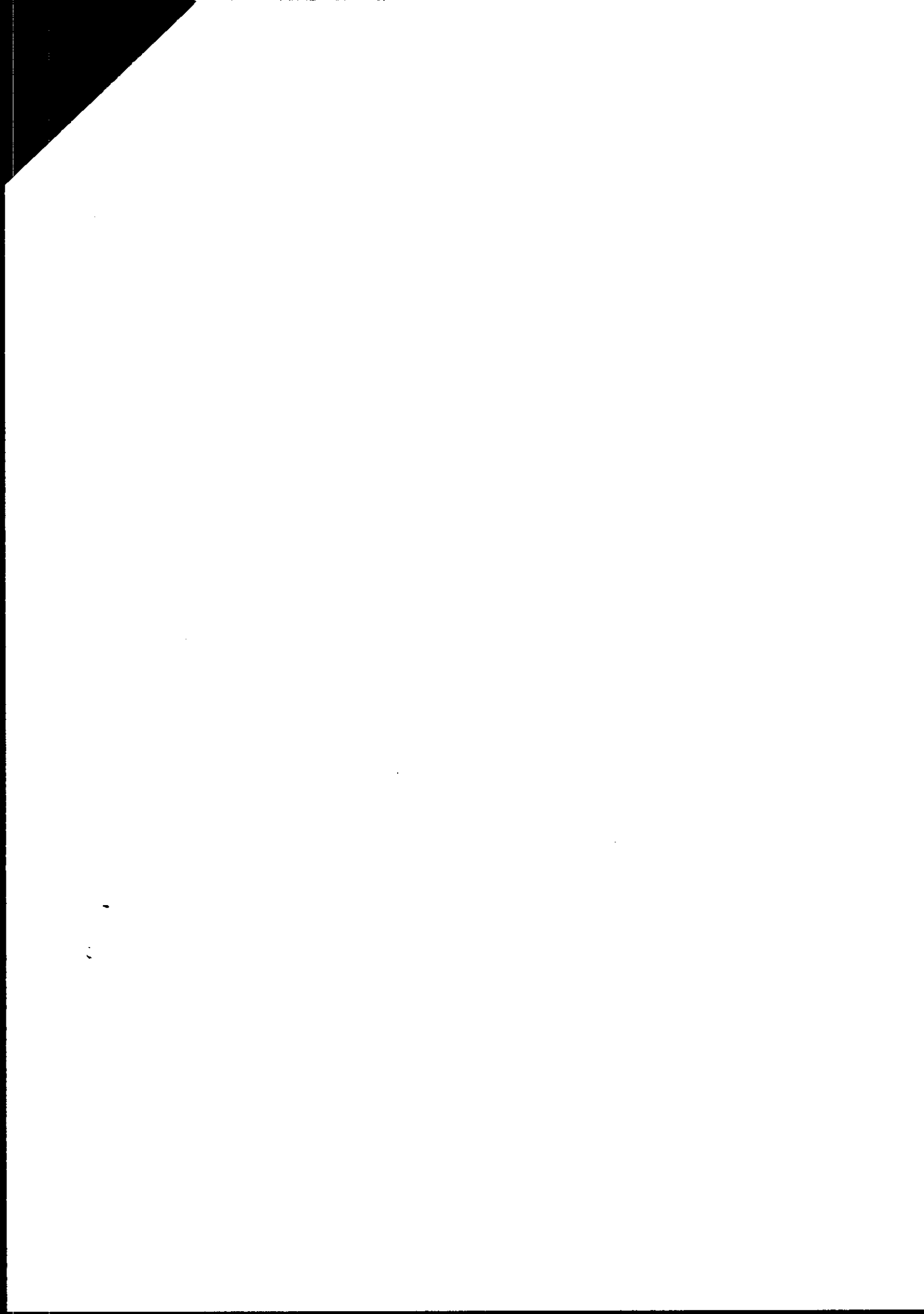
הניחה העירייה לנסות ולבטל את השפעת המס על התפוסה של חדרי מלון באילת. לפיכך, הבטיח ראש עיריית אילת כי כל אדם שישכור חדר מלון בעיר אילת בחודשים יולי-אוגוסט יקבל מהעירייה החזר בסך 40 שקלים ליום לחדר עבור המחיר ששילם. (הניחו שהעירייה מבצעת את ההחזרים הללו באופן מלא ומושלם). האם תצלוח העירייה במטרתה? הסבירו.

ה. הניחו כעת לחילופין כי במקום מס של 100 ₪ על השכרת חדרי מלון, כאמור בסעיף ב', החליטה המדינה כי במהלך החודשים יולי-אוגוסט ישלמו בעלי מלונות באילת מס חודשי השווה ל: 50 ₪ * מספר החדרים הקיימים במלון * 30 ימים בחודש (בממוצע). כך לדוגמה בעל מלון בן 400 חדרים ישלם מס בסך 600,000 ₪ בחודש (= 50 ₪ * 400 חדרים * 30 ימים).

1) כיצד ישפיע צעד זה על הביקוש לחדרי מלון באילת בחודשים יולי-אוגוסט?
 הביקוש יישאר זהה לביקוש בחודשים אחרים, כי הבעלים ימשיכו לשכור את החדרים באילת באותו מחיר.

2) כיצד ישפיע מס זה על תפוסת חדרי המלון באילת בחודשים יולי-אוגוסט?
 מס זה יגרום לירידה בתפוסת החדרים במלון באילת בחודשים יולי-אוגוסט, כי המחיר יעלה מ-100 ₪ ל-150 ₪.

האם בעלי המלונות אדישים בין השכרת חדרי מלון בתקופת יולי-אוגוסט לבין השכרתם בתקופה הקודמת ליולי-אוגוסט? הסבירו.

שאלה 2 (10 נק')

(10/10)

(שימו לב: אין קשר או תלות בין נתוני שאלה 1 ושאלה 2)

הניחו כי המחיר והכמות בשיווי משקל בשוק חדרי המלון באילת בחודשי החורף הם: 1,000 ₪ ללילה ו-10,000 חדרי-מלון בהתאמה. בנקודת שיווי משקל זו, גמישות הביקוש היא -4 וגמישות ההיצע היא 0.5.

מאחר שבחודשי החורף רמת הפעילות הכלכלית בעיר אילת נמוכה, המדינה שוקלת לקבוע מחיר מינימום בגובה 1,100 ₪ ללילה (ולאכופ מחיר מינימום זה באופן מושלם), ובמקביל לשכור מהמלונות את כל החדרים הפנויים, אם יהיו כאלה, בעקבות השינוי.

א. כמה חדרים (בערך) תשכור המדינה בעקבות השינוי המוצע?

Q_D	$= 0.5$	$Q_D = 500$	שני כמחיר מוצע
$\frac{100}{10,000}$		$10,000 + 500 = 10,500$	כאן המחיר המוצע גבוה
Q_C	$= -4$	$Q_C = -4000$	שני כמחיר מוצע
$\frac{100}{1,000}$		$10,000 - 4,000 = 6,000$	כאן המחיר המוצע גבוה
		$10,500 - 6,000 = 4,500$	אכן המחיר גבוה יותר

ב. כיצד תשתנה התשובה לסעיף א', אם גמישות הביקוש שואפת לאינסוף?

אם המחיר המוצע שטופח אינסוף, הנוסחה של שני יוצר חזרים במיליון ובמיליון רשמי את כל המחיר המוצע בשוק נלמד 10,500 (הצרכים).

שאלה 3 (5 נק')

(5/5)

יצרן מונופוליסטי מייצר את מוצר X. הפדיון השולי של היצרן המונופוליסטי גדל ככל שהכמות אותה הוא מוכר גדלה.

תשובה: נכון (לא נכון) לא ניתן לדעת

הסבר:

כל שהמחיר יחסי קטן יותר המחיר ירד והכמות יקטן, המחיר יגדל והכמות יגדל. המחיר יקטן והכמות יגדל. המחיר יגדל והכמות יקטן. המחיר יגדל והכמות יגדל. המחיר יקטן והכמות יקטן.

שאלה 4 (5 נק')

הניחו שוק למוצר X בו קיימת תחרות משוכללת. ירידה במחיר השוק של מוצר X תביא להגדלת הרווחה החברתית בשוק.

5/5

תשובה: נכון / לא נכון / לא ניתן לדעת

ירידה במחיר המוצר יגרום לזינוק במחיר המוצר ויגרום לזינוק במחיר המוצר
מכיוון שהמחיר הנמוך יותר יגרום לזינוק במחיר המוצר
בפיקוס-המחיר הנמוך יותר יגרום לזינוק במחיר המוצר.

